

ПРЕДЛАГАЧ: Група пратеници

ПРЕДЛОГ - ЗАКОН
за изменување и дополнување на Законот за јавен долг

Скопје, декември 2015 година

СОБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
СКОПЈЕ

Година: 10. 12. 2015			
О. б. н. б.	С. б. н. б.	С. б. н. б.	Бредног
08	5794/1		

ДО
ПРЕТСЕДЕАТЕЛОТ НА СОБАНИЕТО
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 71 став 1 од Уставот на Република Македонија и членовите 132 и 137 од Деловникот на Собранието на Република Македонија, Ви го поднесуваме Предлогот на закон за изменување и дополнување на Законот за Јавен долг.

Пратеници,

ВОВЕД

I. ОЦЕНА НА СОСТОЈБИТЕ ВО ОБЛАСТА ШТО ТРЕБА ДА СЕ УРЕДИ СО ЗАКОНОТ И ПРИЧИНИ ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ

Извештајот на Европската комисија за Република Македонија за 2015 година го потврдува она што го Опозицијата перманентно го наведува како сериозна забалешка во периодот на владеењето на оваа политичка гарнитура.

Надворешниот бруто долг, на крајот на 2014 година изнесува 70% од БДП, зголемен за повеќе од 5пп од претходната година, главно како резултат на зголемувањето на јавниот долг кој изнесува 43,9 од БДП (III квартал 2015 год.)

Долгот на Владата континуирано се зголемува од 2008 година. Зголемувањето на финансиските потреби на Владата за разни популистички и предизборни ветувања кои претходно биле предвидени со буџетот придонесоа за значително зголемување на вкупниот јавен долг, кој изнесуваше 46% од БДП на крајот на 2014 година, во споредба со 38,6% на крајот на 2013 година. Веројатно е дека, на краток до среден рок ќе се зголемува уште повеќе, со оглед на продолжување на праксата да се носат популистички и предизборни мерки за кој нема предвидено пари во буџетот.

Во текот на летото во 2014 година, Владата го измени Законот за јавен долг, за да го ограничи опсегот за задолжување на претпријатијата во државна сопственост со државни гаранции, додека пак, го поттикна безгаранциското задолжување. Како резултат на тоа, бројката за јавниот долг ќе биде помалку транспарентна.

Во извештајот јасно стојат критиките дека Владата треба да го подобри управувањето и транспарентноста на јавните финансии, да практикува поригорозна фискална дисциплина и да ја подобри фискалната транспарентност како што е препорачано во Препораките 2 и 3 од ЕРП.

Препорака 2 од ЕРП: „Да се подобри износот на трошоците, со приоритизирање на инвестициските проекти во согласност со нивниот продуктивен потенцијал и да биде потранспарентен во анализата на трошоците и придобивките, нагласувајќи го основниот трансфер и ставките за инвестициски трошења од буџетот. Обезбедување понавремени и подетални податоци за планирани и извршени капитални трошоци“.

Препорака 3 од ЕРП: „Да се подобри фискалната транспарентност преку вклучување на посеопфатни податоци за долгот на јавните претпријатија и потенцијалните обврски во стратегијата за управување со државниот долг на Владата и да постои информирање за заостанатите долгови. Забрзување на преодот кон Известување според Европскиот систем на сметки (ЕСА) 2010 и да продолжи со фискалните известувања. Да се продолжи со строга контрола врз гарантираните и негарантираните задолжувања на јавните претпријатија и општините.

Неодамна, Светска банка ја предупреди Владата дека не ги почитува сопствените планови за задолжувања, што самата си ги поставува.

Наместо поголемите приходи да се искористат за рана исплата на фискалните обврски, владата одлучи да донесе ребаланс на буџетот за годинава со кој предвидува повисоки плати, пензии и социјални трансфери. И субвенциите и каматите се очекува да се зголемат. И капиталните расходи се зголемени, но имајќи ја во предвид нивната поранешна успешност, тешко е веројатно дека ќе се реализираат. Како резултат на ова владата го зголеми очекуваниот фискалниот дефицит, од 3,5 на 3,7 отсто од БДП. А ревидираниот дефицит е повисок дури и од нивото што сама влада си го постави во фискалната стратегија“, предупредува банката.

Забелешките од СБ, се дека не е проблем да земеш заем од странство, туку проблем е за каква цел ги трошиш парите. Како што се знае, се очекува, доколку има избори следната година, владата на Македонија, Груевски и Ставревски да ја повторуваат истата практика како и досега. Кога е година на избори, проектираат волуминозен буџет и планираат да земат заем од меѓународниот финансиски пазар. Веќе најавија дека сакаат да земат сума од 500 милиони евра. СБ многу добро вели дека не може да проектираш зголемување на плати во администрација, на пензии, субвенции од 5 насто, кога е прашање дали економскиот раст ќе биде 3 отсто. Ова не е во согласност со основната логика на науката во економија“, рече Џевдет Хајредини, поранешен министер за финансии.

Ваквиот извештај на Светска банка беше само продолжување на извештајот на ММФ со кој се укажува на погрешната економска политика на владата.

Со форсирање на зголемена јавна потрошувачка, Македонија има ниски или ползечки стапки на раст. Или стапки на раст кои би можеле да се користат само во дневно политички приказни, за пласирање тези дека Македонија е најдобра во Европа. Имајќи во предвид која е стартната позиција на Македонија се гледа дека тие стапки на раст не може да ја извлечат државата од сиромаштија. Ваквата политика со постојано зголемување на јавниот долг преку дефицитот, не може да ве води во стабилни стапки на раст.

Очигледно оваа Влада целата своја политика ја темели на земање кредити и задолжување на државата не водејќи сметка само за својата позиција и власт, а не и за оправданоста на задолжувањето и иднината на Република Македонија и можноста за враќање на овие кредити.

За да не ни се случи она што им се случуваше на голем број земји во Европа и на некои од нашите соседи, предлагаме законско решение со кое ќе биде регулиран процесот како Владата да го подобри управувањето и транспарентноста на јавните финансии, како истата да практикува поригорозна фискална дисциплина и подобрување фискалната транспарентност.

II. ЦЕЛИ, НАЧЕЛА И ОСНОВНИ РЕШЕНИЈА НА ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН

Целта на предлог законот е доуредување на законските решенија со предвидување на законски одредби во кои ќе биде регулиран процесот како Владата да го подобри управувањето и транспарентноста на јавните финансии, како истата да практикува поригорозна фискална дисциплина и подобрување фискалната транспарентност како што е препорачано во Препораките 1, 2 и 3 од ЕРП.

III. ОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ ПОСЛЕДИЦИ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОН ВРЗ БУЏЕТОТ И ДРУГИТЕ ЈАВНИ ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА

Законот за изменување и дополнување на Законот за јавен долг нема да предизвика дополнителни финансиски импликации врз Буџетот на Република Македонија.

IV. ПРОЦЕНА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА ПОТРЕБНИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ И НАЧИНОТ НА НИВНОТО ОБЕЗБЕДУВАЊЕ, КАКО И ПОДАТОЦИ ЗА ТОА ДАЛИ СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ЗАКОНОТ ПОВЛЕКУВА МАТЕРИЈАЛНИ ОБВРСКИ ЗА ОДДЕЛНИ СУБЈЕКТИ

Предложените законски одредби нема да предизвикаат дополнителни материјални обврски за одделни субјекти.

ЗАКОН
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ЈАВЕН ДОЛГ

Член 1

Во Законот за Јавен долг („Службен весник на Република Македонија“ број 62/2005, 88/2008, 35/2011 и 139/2014) во членот 27 став (1) зборот „информирање“ се заменува со зборот „усвојување“, а по зборовите „Собранието на Република Македонија“ се додават зборовите: „најдоцна до 15 март наредната година“

Член 2

Во членот 28-а став (1) по алинејата 2 се додава нова алинеја 3 која гласи:

„не го достави извештајот до Собранието на Република Македонија.“

Член 3

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ

I. ОБЈАСНУВАЊЕ НА СОДРЖИНАТА НА ОДРЕДБИТЕ ОД ПРЕДЛОГОТ НА ЗАКОНОТ

Со членот 1 од предлог законот, се изменува членот 27 од постојниот закон со тоа што се дефинира дека Годишниот извештај за управување со јавниот долг се разгледува од страна на Собранието на Република Македонија се со цел да се подобри управувањето и транспарентноста на јавните финансии, а воедно и практикување поригорозна фискална дисциплина и подобрување на фискалната транспарентност.

Со членот 2 од предлог законот, се изменува членот 28 од постојниот закон со тоа што се дефинира изрекување глоба за сторен прекршок, доколку не го достави извештајот до Собранието на Република Македонија.

II. МЕЃУСЕБНАТА ПОВРЗАНОСТ НА РЕШЕНИЈАТА СОДРЖАНИ ВО ПРЕДЛОЖЕНИТЕ ОДРЕДБИ

Предложените одредби се меѓусебно поврзани и како такви прават правна целина и се променливи.

III. ПОСЛЕДИЦИ ШТО ЌЕ ПРОИЗЛЕЗАТ ОД ПРЕДЛОЖЕНИТЕ РЕШЕНИЈА

Со предложените измени и дополнувања ќе се овозможи да се создадат законски услови за подобрување на фискалната транспарентност преку вклучување на посеопфатни податоци за долгот на јавните претпријатија и потенцијалните обврски во стратегијата за управување со државниот долг на Владата и да постои информирање за заостанатите долгови. Забрзување на преодот кон Известување според Европскиот систем на сметки (ЕСА) 2010 и да продолжи со фискалните известувања. Да се зајакне контролата врз гарантираните и негарантираните задолжувања на јавните претпријатија и општините.

ТЕКСТ НА ОДРЕДБИТЕ ОД ЗАКОНОТ ЗА ЈАВЕН ДОЛГ КОИ СЕ МЕНУВААТ

Член 27

(1) Годишниот извештај за управување со јавниот долг се разгледува од страна на Владата на Република Македонија и се поднесува за информирање до Собранието на Република Македонија.

(2) Податоците за јавниот долг, Министерството за финансии ги објавува на својата веб страница и во Билтенот на Министерството за финансии.

Член 28-а

(1) Глоба во износ од 50.000 до 100.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на јавното претпријатие или трговското друштво - носител на јавен долг за сторен прекршок, доколку:

- започне преговори за задолжување без согласност на Министерството за финансии (член 25 25-а и 25-б) и

- започне постапка за задолжување спротивно на членот 24-а и 24-б од овој закон.

(2) Глоба во износ од 20.000 до 40.000 евра во денарска противвредност ќе му се изрече на одговорното лице на носителот на јавен долг за прекршокот од ставот (1) на овој член.

(3) За прекршокот од ставот (1) на овој член на одговорното лице, покрај глобата, може да му се изрече и забрана на вршење професија, дејност или должност во траење од една до пет години.